

Formalprincipen
Bön
Aktivitet
Prövning
Beslut och handling

Guds ledning

En kristens främsta önskan är att vara ledd av Gud. Till skillnad från oomvända människor, som endast vandrar i sitt *"kötts begärelse"* (Ef. 2:3), dvs. självcentrerat och avgudiskt, har de kristna genom syndernas förlåtelse blivit nya människor vars åstundan är att i allt styras och ledas av Gud. Det oförfalskade evangeliet skänker dem full visshet om att de för Jesu Kristi skull äger gemenskap med Gud den allsmäktige. Därför kan de bedja med konung David: *"Led mig i din sanning, och lär mig, ty du är min frälsnings Gud"* (Ps. 25:5).

Men hur leder Gud? Vi ställs oupphörligt inför mer eller mindre viktiga val här i livet. Hur skall vi kunna veta vad som är Guds ledning?

Det är viktigt att söka få svar på dessa frågor. Felaktiga uppfattningar om hur Gud leder de sina kan få förödande konsekvenser för det kristna livet. Man kan lätt råka ut för misstaget att tro, att det är Gud som leder en, medan man i själva verket är förledd av Satan eller sina egna onda begär.

Många talar i dag hänfört om Andens ledning. Anden, säger de, har manat dem att göra det eller det. De får uppleva nya och härliga ting. Livet får en ny dimension av glädje, kraft och spänning till skillnad från det gamla, slentrianmässiga och händelsefattiga kristenlivet. Företrädare för sådana andliga rörelser utlovar märkliga ting och gör också anspråk på att få direkta uppenbarelser från Gud till vägledning för dagens kristna.

Det måste klart sägas ifrån, att dessa rörelser i grunden är mycket farliga. De har alltifrån den apostoliska kyrkans tid dykt upp i skiftande former och av den rättrogna kyrkan bekämpats som svärmeri. Luther hade inte bara att kämpa mot påvekyrkans många villfarelser. Den andra fronten, som vållade honom minst lika mycket bekymmer, gick mot svärmarna eller entusiasterna som de också kallades. Han blev djupt skakad, när han t.o.m. fick uppleva hur människor med psalmsång på sina läppar och under åberopande av Andens direkta ledning drog ut för att slakta de ogudaktiga och upprätta Guds rike på jorden (Müntzer och bondeupproret). I allt detta såg han vara djävulen vara lös.

Det som utmärker svärmeriet är tron på att Gud i nutid uppenbarar sig vid sidan av Bibeln. Guds Ande talar direkt till vissa kristna, precis som till profeterna och apostlarna på Bibelns tid. Så kan mer eller mindre dramatiska budskap förmedlas till de kristna – budskap som genom sin förmenta aktualitet naturligtvis blir mer intressanta och spännande än Bibeln.

Om detta kan kort sägas, att den direkta uppenbarelsens tid slutade med den siste apostelns död. Efter det gäller för den kristna kyrkan: *"Icke utöver vad skrivet är"* (1 Kor. 4:6). Nya s.k. uppenbarelsen kan antingen stämma överens med Bibelns lära – och är då i grunden överflödiga – eller så kommer de med något annat och skall då förkastas hur fascinerande de än må vara (Gal. 1:8). Sund kristendom kan lämna alla sådana uppenbarelsen eller andeingivelser utan avseende. Man behöver inte vara rädd för att gå miste om något väsentligt (Jfr 2 Tess. 2:2).

Men svärmeri i lite finare och vanligare form förfaller vi till, när vi i vårt dagliga liv låter oss styras av inre maningar, känslor upplevelser, drömmar och dylikt. På grundval sådana erfarenheter fattar många kristna olika beslut i li av sa vet, en del mycket drastiska. "Herren har lett mig... I natt fick jag från Gud... Anden har manat mig till detta...", heter det med djup övertygelse. Och att då inte följa den inre maningen är svek. Det är att "bedröva Guds

Ande”. Resultatet av att söka Guds ledning på detta sätt blir ibland ganska tragiskt. Det finns människor som på detta sätt hamnar i mycket låsta positioner och går genom livet som andliga krymplingar, plågade av att de svikit vad de menar var en kallelse från Gud.

Det händer också att kristna använder sig av olika svärmiska knep och metoder för att få Guds ledning i en viss situation. Är man t.ex. i bryderi om man skall gifta sig eller inte, så slår man upp Bibeln på måfå. Råkar man då hamna i Joh. 2, som handlar om bröllopet i Kana, så är det ett tecken på att Gud vill att man skall ingå äktenskap med den tilltänkta. Skulle man däremot hamna på det ställe där Jesus säger till Petrus ”*Gå bort, Satan!*” så är det nog bäst att bryta förlovningen. I förtvivlade situationer händer det även att kristna, likt Gideon (Dom. 6:36-40), begär ett visst tecken från Gud, t.ex. genom att bedja: ”Herre, är det din vilja att jag skall göra så här, så visa mig det genom att låta det regna i kväll.” Men även om det förekom i Gamla Testamentet, att Gud gav sin vilja tillkänna på sådana sätt eller genom lottkastning – i Nya Testamentet har vi bara ett exempel på det (Apg. 1:26) – så är det väsentliga, att vi inte har någon befallning att göra så. Därmed blir det fråga om att fresta Gud. Vi skall inte spela hasard om så viktiga saker som Guds ledning. Det finns en bättre väg.

[^]

Formalprincipen

Det är bara på ett sätt vi kan bli vissa om Guds ledning i alla livets förhållanden och det är genom Ordet. Biblisk kristendom är ingalunda inskränkt till syndernas förlåtelse och en salig hädanfärd. När jag bläddrat i min 54 volymer stora utgåva av Luthers verk, har jag många gånger förvånats över den oerhörda vidd och bredd hans produktion har. Det finns nästan inget område av livet som han inte belyser utifrån Guds Ord till vägledning för sina trosfränder. Den lutherska s.k. formalprincipen, den Heliga Skrift som enda källa och norm för kristen tro och kristet liv, är en princip som när den verkligen praktiseras låter Guds ljus falla över område efter område av tillvaron.

Luther var gripen av samma syn på Ordet som psalmisten i Ps. 119. Hela denna långa psalm beskriver all den vända och längtan som frågan om Guds ledning kan vålla en kristen. Men i alla de 176 versarna hänvisar psalmisten hela tiden och i olika vändningar till den vägledning som Gud ger genom sitt Ord: *"Hur skall en yngling bevara sin väg obesmittad? När han håller sig efter ditt ord"* (v. 9). Han visste att han inte utan vidare kunde lita på sitt inre, sitt samvete eller subjektiva tolkningar av yttre händelser, om han ville ha Guds ledning.

Utan Ordet blir livet en mycket osäker vandring i dimma och mörker. Vill vi ledas av Gud, måste grundinställningen vara: *"Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på min stig"* (v. 105).

Formalprincipen betyder, att Skriften är tillräcklig. Vi behöver inte söka Guds ledning någon annanstans. Låt oss se vad aposteln säger om denna Skriftens tillräcklighet i 2 Tim. 3: 15-17 (Hedegårds övers.):

"... sedan din tidiga barndom känner du de heliga Skrifterna, som kan ge dig den vishet du behöver för att bli frälst genom tron på Kristus Jesus. Eftersom hela Skriften är ingiven av Gud, tjänar den till att meddela undervisning, ge tillrättavisning, upprätta och fostra till ett rättfärdigt liv. Så kan en gudsmänniska bli sådan hon bör vara, nämligen rustad för varje kärlekens gärning."

Här ser vi tydligt att Bibeln är given, dels för att leda oss till frälsande tro, dels för att under vårt liv omforma oss till att bli gudsmänniskor, dvs. till att alltmer bli Kristus lika. Detta är Guds mål med oss och till något annat behöver vi inte Guds ledning. I alla livets förhållanden är detta det enda väsentliga.

Bibeln är således fullt tillräcklig. Kristna behöver inte söka hjälp hos filosofer, psykologer, österländska meditationslärare osv. för att bli sådana som Gud vill att de skall vara. Men utombibliska källor är inte bara obehövliga. De är farliga och skall undflys i detta sammanhang. Vi måste alltid hålla i minnet en mycket viktig sanning, nämligen att Guds ledning genom Skriften

är exklusiv, den utesluter alla andra vägar. Detta är ett stycke av Guds helighet. Han är suverän och tål ingen konkurrens. Det är därför som Bibeln så ofta och så strängt varnar för villfarelse, för inblandning av mänskliga tankar och system i Guds Ord: *”Den som har fått mitt ord, han må tala mitt ord i sanning. Vad har halmen att skaffa med säden? säger HERREN”* (Jer. 23:28). Varje tillskott av främmande element innebär att Guds vägledning fördunklas, försvagas eller förvrängs. Det olyckliga för så många, och det som gör dem så förvirrade och osäkra om vad Gud vill med dem, är att de söker ledning både i Bibeln och i andra källor. Det blir naturligtvis konflikter.

I Bibeln finns riktlinjer som kan ge ledning i alla de beslut vi som kristna måste fatta. Men Bibeln är, tack och lov, ingen alfabetisk katalog med massor av bud som täcker varje upptänklig situation. Den är inte som judarnas Talmud, en uppslagsbok som reglerar livet in i detalj. Istället ger oss Bibeln ett mindre antal grundprinciper, som är tillämpliga i massor av situationer i alla tider. Därtill kommer många levande och belysande exempel i liknelser, bilder och berättelser om hur Guds bud skall (och inte skall) hållas.

Den som på allvar vill tillämpa formalprincipen i sitt dagliga liv, skall få erfara sanningen i Jesu ord: *”Bed, och er skall bli givet; sök och ni skall finna, klappa, och för er skall bli upplåtet”* (Matt. 7:7). Detta är en väg som fordrar viss möda, men som ger en ledning som vida överträffar allt svärmiskt teckentyderi och det hopplösa i att genom drömmar, känslor eller inre ingivelser söka bli viss om vad som är ”Guds röst”.

I all enkelhet vill jag här peka på fyra saker som är väsentliga, när man söker den: bön, aktivitet, prövning, beslut och handling.

[^]

Bön

Bönen är grundläggande. Den är A och O, när man i sitt dagliga liv vill ha Guds ledning. Först och främst därför att

Gud i sitt Ord har befallt oss att bedja och åkalla honom i alla slags svårigheter. Det betyder, att vi inte kan vänta oss någon hjälp utan bön. Men bönen är också ett uttryck för vårt totala beroende av Gud. I bönen talar vi om för honom, att vi inte vill gå våra egna vägar utan hans. Det är bara den inställningen som är mottaglig för Guds ledning och har löfte om att få den enligt ordet: ”*Jag skall leda dem, där de gå bedjande fram*” Jer. 31:9).

[^]

Aktivitet

Nästa steg är inte, som många felaktigt tror, en passiv väntan på Guds ledning i en eller annan form. Bibeln låter aldrig bönen utesluta aktivitet från den bedjandes sida. Vi ber t.ex. i Fader vår om vårt dagliga bröd. Men det befriar oss inte på något sätt från vår plikt att genom arbete försörja oss. Tvärtom står det: ”*om någon icke vill arbeta, så skall han icke heller äta*” (2 Tess. 3:10). På samma sätt utesluter inte bönen om Guds ledning vårt eget agerande, vårt eget sökande efter lösningar. Att inte utnyttja gåvan att tänka, ta reda på saker och ting och anstränga sig att se vilka möjligheter som kan finnas, är en falsk fromhet som rymmer ett stort stycke förakt för den första trosartikeln om skapelsen. Gud har, som Luther säger i sin katekesförklaring, ”givit mig kropp och själ, ögon, öron och alla lemmar, förnuft och alla sinnen”. Gud vill leda oss, när vi under bön använder dessa gåvor.

Den gamla satsen *Ora et labora*, bed och arbeta, är en sund, biblisk princip. Men den svärmiska människan tycker inte om den. Hon vill bedja och sedan få allt serverat på fat. Hon vill bli botad genom under, inte genom mediciner, sjukhus och läkare. Kort sagt, hon vill ha Guds ledning utan att bruka de medel som finns. Hon har en tendens att alltid kräva extraordinära insatser av Gud. Visst kan Gud leda oss på ovanligt och märkligt sätt, när vi står alldeles rådlösa. Det finns det många exempel på. Men han gör det aldrig som svar på slöhet och förakt för de jordiska resurser han nedlagt i människan. Han tar aldrig ifrån oss vårt ansvar.

I vårt dagliga liv leder oss Gud vanligen helt odramatiskt, när vi är verksamma i vår kallelse med alla dess valsituationer. Han leder oss inte, när vi sitter stilla, utan där vi *"gå bedjande fram"*. Lika illa som det är att agera utan att bedja, lika illa är det att bedja utan att vilja göra något själv.

Men hur gör vi då, när vi kommit dithän att vi ser en eller t.o.m. flera utvägar, som kanske kan vara lösningar på vårt problem. Vilken skall jag välja? Tänk om jag väljer fel och inte går just den väg Gud har utstakat för mig!

[^]

Prövning

Här kommer den viktiga prövningen in, som vi ständigt skall öva oss i, så att vi blir sådana kristna som *"genom vanan hava sina sinnen övade till att skilja mellan gott och ont"* (Hebr. 5:14). När aposteln säger, att vi skall pröva allt och behålla det som är gott (Rom. 12:2, 1 Tess. 5:21, 1 Joh. 4:1), så betyder det, att de alternativ som står oss tillbuds skall konfronteras med Skriften och testas utifrån den.

Många gånger är det mycket enkelt. Det jag gör eller är på väg att göra är direkt synd, t.ex. att bryta upp ett äktenskap eller ovilja att förlåta min broder. Här råder det ingen tvekan om vilken ledning Skriften ger.

Men det är inte alltid så lätt. Synden, liksom den falska läran, är ofta maskerad. Den trasslar till saker och ting. Jag kan därför behöva hjälp av en erfaren och bibelkunnig själasörjare för att se vilket mitt verkliga problem är och vad Bibeln har att säga om det. Präster bör för övrigt inte försumma att i sina predikningar ge en konkret och allsidig, biblisk undervisning om det kristna vardagslivet, om vilket både Jesus och hans apostlar har mycket att säga. Det finns fler än man tror som hungrar efter sådan vägledning.

Den som vänjer sig med att arbeta med Skriften och pröva allt i Ordets ljus har också löfte om den Helige Andes bistånd. Anden som ingivit Skriften har sedan inte lämnat

den, utan verkar i och genom den. Det är viktigt att komma ihåg, att det inte i dag är på samma sätt som under Bibelns tillblivelsetid, då profeter, apostlar och andra stod under Andens direkta ledning, en ledning som bekräftades med synliga under och tecken (Hebr. 2:4). Vill vi här och nu stå under Andens ledning, måste vi gå till Skriften. Allt annat är svärmeri och av djävulen.

[^]

Beslut och handling

Prövningen kan ge som resultat, att endast ett alternativ ges i en bestämd situation, om man vill följa Gud. Så har t.ex. en kristen läkare inför kravet på att utföra abort inget annat val än att vägra. Den som kommer till insikt om att han tillhör en falsk kyrka och har kyrklig och officiell gemenskap med irrlärare har inget annat val än att lämna detta samfund (Matt. 7:15, Rom. 16:17, 2 Kor. 6:14 ff.). När Gud visar oss sin ledning genom Ordet, kan det ibland bli svår kamp i vårt inre. Men då gäller det att inte låta det egna förnuftet och köttet spekulera i vilka jordiska konsekvenser det kan få att följa Guds ledning. Här måste känsla och förnuft tas till fånga och tron på att det Gud befäller alltid är gott och till välsignelse segra.

Men vi kan också stå där med två eller flera handlingsalternativ och där inget av dem strider mot Skriften, utan vart och ett innebär att jag kan tjäna min nästa och verka för Guds rike Vilken utbildning skall jag välja, skall jag flytta eller stanna, söka annan tjänst eller inte? Hur får vi Guds ledning i sådana frågor? Helt enkelt genom att vi under bön och kristet ansvar själva överväger, beslutar och handlar (Jfr Gal. 5:13). Eller som Luther säger: ”Var och en bör göra vad sunt förnuft bjuder honom att göra och överlåta resten åt Gud. Han skall föra det till ett gott slut.” Gud är verksam i hela denna process. Vare sig en kristen här väljer den ena eller den andra vägen, så vet han, att han för Kristi skull står under Guds välbehag och är ett redskap i hans hand. Vad som än händer samverkar allt till det bästa (Rom. 8:28). Att gå utöver detta och med svärmiska metoder i förväg söka utforska vilken ”den enda rätta vägen” är, eller hur Gud kommer

leda allt till det bästa, det är att förmätet tränga in i Guds dolda rådslut (5 Mos. 29:29). Först i efterhand kan vi se hur Gud har lett – och fostrat oss. Och somligt kommer vi inte att förstå förrän i evighetens ljus

Till sist kan det också hända, att vi är tveksamma om en sak är synd eller inte. Då lär oss aposteln klart och tydligt i Romarbrevets kap. 14, som bl.a. behandlar denna problematik, att vi skall vänta med att göra det, tills vi kommer till full klarhet om att det är rätt enligt Skriften: *”Ty allt som icke sker av tro, det är synd”* (v. 23). Det sinnelag som aposteln varnar för är det som tänker: Det här är nog orätt, men jag gör det i alla fall! Att vänta med beslut och handling är således i bland en sund regel. *”Den som är snar på foten, han stiger miste”* (Ords. 19:2). Detta får dock inte användas som ursäkt för olydnad. Ställd inför klara befallningar i Guds Ord slinker gärna den svärmiska människan undan genom att säga: ”Jag har ännu inte fått någon inre maning eller något tecken från Gud att göra det.”

När det kommer till kritan är våra problem med frågan om Guds ledning inte så mycket att den saknas, utan att vi inte följer den, där den finns i rikligt mått i den Heliga Skrift. Det är varje kristens smärtsamma erfarenhet. Men då vill Gud leda oss in på botens väg. Vi förs in i det allraheligaste i Ordets tempel, till Kristus, Guds Lamm, som borttager världens synder. Han är den som gjort bot för oss. Det är endast från den källa som heter evangelium, som viljan och kraften till ett liv under den Högstes ledning flödar – ett liv under Ordet.

S.B.

[^]

